

Starfshópur um samgöngur í Vatnajökulsþjóðgarði

Umfjöllun og ályktanir starfshóps um
athugasemdir hagsmunaaðila um samgöngur í
Vatnajökulsþjóðgarði.

2. desember 2011

Þessi skýrsla inniheldur 34 blaðsíður

Efnisyfirlit

1	Inngangur	1
1.1	Gögn sem starfshópurinn studdist við.	3
1.2	Uppbygging skýrslunnar.	7
2	Viðföng / viðmið í umræðum starfshópsins	8
3	Ályktanir starfshóps um athugasemdir	9
3.1	Rík samstaða	9
3.1.1	Askja	9
3.1.2	Ákvörðunarvald þjóðgarðsvarða og lokanir vega	10
3.1.3	Viðhald á stofnvegum og skyldar ábendingar	11
3.1.4	Dyngjufjalladalur	12
3.1.5	Esjufjöll	13
3.1.6	Fræðsla, leiðrétting á legu vega og útgáfa korta	14
3.1.7	Gildi almenningsgangna	15
3.1.8	Göngubrýr	15
3.1.9	Hestar í Vatnajökulspjóðgarði	16
3.1.10	Jökulsá á Fjöllum	17
3.1.11	Merking aðkomuleiða á jökulhettuna	17
3.1.12	Mengun	18
3.1.13	Sauðakofi	19
3.1.14	Skeiðará	20
3.1.15	Snæfell	20
3.1.16	Stikun	21
3.1.17	Styttingur á leiðinni Nýjidalur-Svarthöfði	22
3.1.18	Svartárrög	23
3.1.19	Takmörkun á akstri einkabíla / aukin notkun almenningsfarartækja	24
3.1.20	Tjöldun	24
3.1.21	Tungnáröræfi	25
3.1.22	Veiðar	25
3.1.23	Vegir innan og utan Vatnajökulspjóðgarðs	26
3.1.24	Vikrafellsleið	26
3.1.25	Vonarskarð	29
4	Tillaga að samráði til framtíðar	31
5	Lokaorð	32

Desember 2011

1 Inngangur

Í framhaldi af greinargerð Umhverfissráðuneytisins frá 28. febrúar 2011 ákvað stjórn Vatnajökulspjóðgarðs að skipuleggja og viðhafa samráð vegna þess hlutar stjórnunar- og verndaráætlunar Vatnajökulspjóðgarðs sem lýtur að samgöngumálum. Á kynningarfundum stjórnar þjóðgarðsins 13. apríl 2011, sem haldinn var í húsakynnum Alta í Ármúla, var kynnt tillaga að tilhögun samráðsins. Hagsmunaaðilum var boðið á þann fund til að ræða tillöguna og var hún samþykkt eftir umræður og ákvörðun um að fjölga í starfshópnum úr sjö í níu.

Tillagan fól meðal annars í sér framkvæmd fjölmenns samráðsfundar allra hagsmunaaðila og var sá fundur haldinn, þriðjudaginn 3. maí 2011, að Nauthóli í Reykjavík. Í framhaldi af þeim fundi var skipaður starfshópur hagsmunaaðila (sjá töflu hér að neðan sem veitir yfirlit yfir þátttakendur í starfshópnum og frá hvaða hagsmunaaðila þeir koma), sem hefði það hlutverk að skila til stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs athugasemdum um inntak einstakra þátta samgönguhluta stjórnunar- og verndaráætlunar Vatnajökulspjóðgarðs. Skýrsla starfshópsins gæti falið í sér tillögur að breytingum á þeim ákvörðunum sem teknar voru um samgöngumál og verndaráætlunin tekur til.

Starfshópurinn hittist á ellefu vinnufundum á tímabilinu 25. maí til 21. nóvember 2011. Þröstur Olaf Sigurjónsson, lektor við viðskiptadeild Háskólans í Reykjavík, var starfshópnúmer til ráðgjafar, stýrði vinnufundum hópsins og skrifaði fundargerðir. Fundargerðir voru gerðar aðgengilegar á vef Vatnajökulspjóðgarðs og er að finna hlekki á þær hér að neðan. Hagsmunaaðilar höfðu tækifæri til þess að koma athugasemdum til starfshópsins um netfangið starfshopur@vjp.is. Skýrslu starfshópsins var skilað til stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs 30. nóvember 2011.

Tafla 1. Þátttakendur í starfshópi um samgöngur í Vatnajökulspjóðgarði.

Félög vélknúinnar umferðar	Elín Björg Ragnarsdóttir
Frjáls félagasamtök á sviði náttúru- og umhverfisverndar	Elín Erlingsdóttir

Desember 2011

Samband íslenskra sveitarfélaga	Eydís Indriðadóttir
Samtök útivistarfélaga (Samút)	Guðrún Inga Bjarnadóttir
Samtök ferðaþjónustunnar	Gunnar Valur Sveinsson
Vatnajökulspjóðgarður	Kári Kristjánsson
Landssamband hestamanna	Ragnhildur Sigurðardóttir
Göngu og hjólreiðamenn (Ferðafélag Íslands)	Þórður Höskuldsson

Náttúrufræðistofnun hafði aðkomu að starfi starfshópsins þannig að stofnunin var á hverjum tíma upplýst um gang starfsins og fékk afrit af öllum gögnum og tölvupóstum sem fóru á milli þátttakenda starfshópsins. Tengiliður við Náttúrufræðistofnun var Trausti Baldursson, líffræðingur og sviðsstjóri stjórnsýslu- og alþjóðamála. Samþykkti Náttúrufræðistofnun skýrsluna fyrir sitt leyti.

Ákvörðun stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs um stofnun starfshóps um samgöngur í þjóðgarðinum hvíldi á greinargerð Umhverfissráðuneytisins frá 28. febrúar 2011. Hér að neðan er að finna texta úr greinargerðinni sem skýrir markmið verkefnisins (textinn er tekinn beint upp úr greinargerðinni).

GREINARGERÐ. Umhverfissráðuneytið, Reykjavík 28. febrúar 2011.

Efni: Greinargerð umhverfissráðherra vegna staðfestingar á verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs.

Ráðuneytið telur að athugasemdum hafi verið svarað á fullnægjandi hátt og með rökum, þótt auðvitað sé ljóst að skiptar skoðanir eru eftir sem áður um mörg mál í verndaráætluninni. Hins vegar telur ráðuneytið að æskilegt sé að stjórn þjóðgarðsins skoði frekar þann kafla sem lýtur að samgöngum í þjóðgarðinum, þar sem þar hafa komið fram ítarlegar og rökstuddar tillögur að breytingum,

Desember 2011

sem kalla á frekari umræðu og ítarlegri yfirferð. Með því telur ráðuneytið að meiri sátt muni nást um samgöngukerfi þjóðgarðsins. Ekki er víst að frekari yfirferð yfir samgöngukerfi þjóðgarðsins leiði til mikilla breytinga á því, en hún myndi tryggja að farið væri yfir allar breytingatillögur sem borist hafa og rök stjórnarinnar fyrir vali á leiðum myndi koma skýrar fram. Ráðuneytið telur hins vegar að forsendur fyrir skipulagningu leiðakerfisins séu skýrar frá hendi stjórnar og að frekari yfirferð hljóti að byggja á þeim forsendum. Frekara samráð myndi felast í því að skoða einstakar leiðir sem lagðar hafa verið til opunar og meta kosti og galla hvernar og skoða einnig skiptingu og samnýtingu einstakra leiða fyrir mismunandi hópa útivistarmanna. Ráðuneytið telur að stjórn þjóðgarðsins sé rétti aðilinn til að meta hvenær ráðast þurfi í breytingar á verndaráætlun, hvort sem það er að eigin frumkvæði eða vegna utanaðkomandi beiðni. Ráðuneytið beinir þó þeim tilmælum til stjórnar að skoða samgönguþáttinn sérstaklega og hafa samstarf við helstu hagsmuna- og umsagnaraðila í því skyni að tryggja að sem best sé haldið á hagsmunum náttúruverndar og útivistar.

1.1 Gögn sem starfshópurinn studdist við.

Starfshópurinn gat kallað eftir þeim gögnum sem unnin hafa verið og skipta samgöngumál Vatnajökulspjóðgarðs máli. Helstu gögn sem starfshópurinn hafði sér til stuðnings eru eftirfarandi:

- 1) Greinargerð umhverfisráðherra vegna staðfestingar á verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs.
- 2) Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs.
- 3) Umhverfisskýrsla fyrir stjórnunar- og verndaráætlun, maí 2010.
- 4) Lög um Vatnajökulspjóðgarð, 2007 nr 60 28. mars.
- 5) Reglugerð um Vatnajökulspjóðgarð nr 608/2008.

Desember 2011

- 6) Fundargerð samráðsfundar 3. maí 2011.
- 7) Svar stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs vegna athugasemda við stjórnunar- og verndaráætlun.
- 8) Tillaga um slóðir vestan Vatnajökuls milli Vonarskarðs og Veiðivatna – Jöklarannsóknarfélag Íslands 12. apríl 2010.
- 9) Athugasemdir vegna Jökulheimaleiða, sent frá Frey Jónssyni, 30. ágúst 2011.
- 10) Kort yfir svæði Vatnajökulspjóðgarðs sem unnin voru á samráðsfundi 3.maí 2011.
- 11) „Athugasemdir við tillögu að verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs“, frá Ómari Hafliðasyni, Hauki Hafliðasyni og Vilhjálmi Frey Jónssyni (ódagsett).
- 12) „Athugasemdir við auglýsta Stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs, tillögu frá maí, 2010“, frá Ferðafrelsisnefnd Eyjafjarðardeildar ferðaklúbbsins 4x4, 20. júní 2010.
- 13) „Til ábendingar (3) fyrir starfshópin“, frá Ferðafrelsisnefnd Eyjafjarðardeildar ferðaklúbbsins 4x4, 27. september 2011.
- 14) Athugasemd frá SAMÚT sem barst um tölvupóst til starfshópsins 28. september 2011.
- 15) Athugasemdir frá Gísla Ólafi Péturssyni sem bárust um sogv@vip.is.

Flest af því efni sem hér um ræðir er aðgengilegt á vef Vatnajökulspjóðgarðs (<http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/verndun-og-stjornun/>). Afar mikið annað efni hefur verið unnið vegna stjórnunar- og verndaráætlunar Vatnajökulspjóðgarðs og nýtti starfshópurinn sér margt af því. Gestir á fundum starfshópsins voru tveir, en þeir voru fengnir til þess að ræða reynslu sína af skilgreiningu viðmiða vegna starfs síns við undirbúning og gerð stjórnunar- og verndaráætlunar fyrir Vatnajökulspjóðgarð og notkun viðmiða. Annars vegar var rætt við Sigprúði Stelli, líffræðing hjá Náttúrustofu Norðurlands,

Desember 2011

í gegnum fjarfundarbúnað. Hins vegar var Anna Dóra Sæþórsdóttir, dósent í ferðamálafræðum við Háskóla Íslands, fengin til að lýsa hvernig hún notaði viðmið í störfum sínum vegna „Rammaáætlunar um nýtingu vatnsorku og jarðvarma – um ferðaþjónustu, útivist og hlunnindi“. Í þessari vinnu sinni studdist Anna Dóra mikið við notkun viðmiða í viðhorfskönnunum tillagna um nýtingu einstakra svæða.

Starfshópurinn fór í vinnuferð upp úr miðjum ágúst inn á vestur og norður svæði Vatnajökulspjóðgarðs og kynnti sér margt af því sem til umræðu hefur verið um samgöngumál þjóðgarðsins. Ferðin tók yfir þrjá daga. Eftir stuttan morgunfund í Hrauneyjum, þar sem farið var yfir ferðaáætlun hópsins, var ekið í Nýjadal þar sem starfshópurinn átti stutt spjall við Gunnar Njálsson landvörð. Hann upplýsti hópin um helstu atriði varðandi umferð ferðamanna á hans starfssvæði, gangandi og akandi. Megin áhersla í starfi landvarðanna í sumar var á stikun gönguleiða milli bifreiðastæðisins við Svarthöfða, um Snapadal í Vonarskarði með viðkomu á neðra hverasvæðinu við Hverakúlu, að bifreiðastæði við Gjóstu. Gönguleiðin er um 12 km. löng. Einnig var endurstíkað gönguleið frá Göngubrún að Nýjadal. Úr Nýjadal var ekið um Tómasarhaga norður fyrir Tungnafellsjökul að fossinum Gjallanda í Skjálfandafljóti, og þaðan á bifreiðarstæði við Gjóstu. Veður var fremur erfitt til skoðunar, allhvasst og skyggni lélegt, þó sást suður yfir skarðið. Eftir stuttan stans við Hnífla var ekið í Gæsavötn og gist í húsi Gæsavatnafélagsins. Daginn eftir var ekið um Gæsavatnaleið með stuttum stans við Slysavarnarskýlið við Kistufell, um Urðarháls, flæður á Dyngjusandi og að Kattbekingi syðst í Dyngjufjalladal.

Tilgangurinn var að leggja mat á svonefndan „stytting“ sem ekki var settur inn sem vegur við gerð verndaráætlunar þjóðgarðsins. Eftir

kaffi og fundarhöld í hlíðum Kattbekings hélt hópurinn að Svartá sunnan Vaðöldu. Gengið var að upptökum Svartár frá bifreiðastæði skammt austan vegarins. Þar var velt vöngum um

Desember 2011

aðkomu ferðamanna að botnunum og fossinum Skínanda neðst í Svartá. Frá Svartádrögum var ekið að Drekgili við Dyngjufjöll, með stuttum stans í Nautagili. Gist var í Dreka, skála FFA, þar sem starfshópurinn hitti Jóhönnu Katrínu Þórhallsdóttur hálendisfulltrúa norðursvæðis. Farið var yfir helstu áherslur varðandi umferðarleiðir ferðamanna sem heimsækja Þjóðgarðinn á þessum slóðum, og meðal annars rætt um Vikrafellsleið. Úr Drekgili var ekið um Herðubreiðarlindir norður á Þjóðveg á Mývatnsöræfum og að gamla sæluhúsinu við Jökulsá. Stutt stopp var við enda svonefndrar Vikrafellsleiðar og horft vestur um vikrana norðan Vikrafells. Stuttur samantektarfundur var yfir kaffibolla í menningarhúsinu Hofi á Akureyri, og þaðan haldið áleiðis suður yfir heiðar.

Fundargerðir starfshópsins eru aðgengilegar á vef Vatnajökulspjóðgarðs. Hér að neðan gefur að líta yfirlit yfir fundargerðirnar og viðeigandi hlekki á vef þjóðgarðsins.

31. október, 14. nóvember og 21. nóvember 2011:

<http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/verndun-og-stjornun/stjornunar--og-verndaraetlun/samrad>

3. og 10. október 2011:

http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/media/verndaraetlun/Starfshopur_um_samgongur_fundargerð-3og-10-okt2011.pdf

26. september 2011:

http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/media/verndaraetlun/Starfshopur_um_samgongur_fundargerð26september2011.pdf

19. september 2011:

http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/media/verndaraetlun/Starfshopur_um_samgongur_fundargerð19sept2011.pdf

8. júní 2011:

http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/media/verndaraetlun/Starfshopur_um_samgongur_fundargerð8juni2011.pdf

Desember 2011

1. júní 2011:

http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/media/verndaraaetlun/Starfshopur_um_samgongur_fundargerdd1juni2011.pdf

25. maí 2011:

http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/media/verndaraaetlun/Starfshopur_um_samgongur_fundargerdd25mai2011.pdf

1.2 Uppbygging skýrslunnar.

Skýrsla starfshóps um samgöngur í Vatnajökulspjóðgarði er byggð þannig upp að fyrst er gerð grein fyrir tilurð starfshópsins og markmiði með starfi hans. Kaflinn hér á undan gegnir því hlutverki að lýsa þessu. Næsti kafli eða kafli tvö tekur á þeim þáttum sem starfshópurinn skilgreindi sem leiðarljós í ályktunum sínum um einstakar athugasemdir hagsmunaaðila. Kafli þrjú er fyrirferðarmestur í skýrslunni en hann tekur til kynninga og ályktana starfshópsins um einstakar athugasemdir hagsmunaaðila frá Nauthólsfundinum 3. maí og annars staðar frá. Athugasemdir bárust annað hvort beint til starfshópsins um netfang hans „starfshopur@vjp.is“ eða óbeint, til stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs eða skrifstofu þjóðgarðsins. Hins vegar eiga langflestar athugasemdirnar uppruna sinn á vinnufundi allra hagsmunaaðila um samgöngur innan Vatnajökulspjóðgarðs á Nauthóli 3. maí 2011. Næst seinasti kafli skýrslunnar geymir tillögu starfshópsins að mögulegu samstarfi til framtíðar litið, en stjórn Vatnajökulspjóðgarðs bað starfshópinn að gera tillögu að því hvernig haga mætti framtíðarsamstarfi ólíkra hagsmunaaðila hvað samgöngur innan þjóðgarðsins varðar. Að endingu er kafli fimm sem geymir lokaorð.

Virðingarfyllt,

Þröstur Olaf Sigurjónsson

2 Viðföng / viðmið í umræðum starfshópsins

Í þessum kafla eru skýrð viðföng eða leiðarljós sem hópurinn hafði til stuðnings í umræðum þeim sem leiddu til ályktana hans. Viðföngin eru hér hugsuð sem huglæg með almennar mælistikur án reiknaðra gilda enda hefur starfshópurinn ekki forsendur til þess, svo sem að meta gildi vistkerfa, þolmörk svæða, jarðminja og landslags. Þau viðföng sem eru nefnd hér að neðan eiga rót sína flest að rekja til stjórnunar- og verndaráætlunar Vatnajökulspjóðgarðs. Þau voru höfð til stuðnings sem einkonar viðmið í umræðum starfshópsins um einstakar athugasemdir. Hringurinn hér að neðan sýnir þau viðföng / viðmið sem stuðst var við.

3 Ályktanir starfshóps um athugasemdir

3.1 Rík samstaða

Fundir starfshópsins í ágúst til nóvember fóru flestir í að ræða einstakar athugasemdir sem fram hafa komið um samgöngumál stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs. Allar athugasemdir voru greindar með sambærilegum hætti. Fyrst var athugasemd sett fram sem beiðni eða fyrirspurn (þannig bárust þær flestar inn á borð starfshópsins), þá var athugasemd skýrð út eins rækilega og aðsend gögn gáfu tilefni til og að endingu sammæltist starfshópurinn um ályktun sína hvað athugasemd varðar. Í fáeinum tilfellum voru athugasemdir sameinaðar eftir að í ljós kom að þær tóku til sama efnis. Að endingu voru það 25 athugasemdir sem starfshópurinn ályktaði um. Ágæt samstaða var innan starfshópsins um ályktun langflestra athugasemdanna.

Athugasemdirnar og umfjöllun um þær er að finna hér að neðan. Þær eru merktar frá 3.1.1. til 3.1.25. Framsetning þeirra er eins og að framan greinir, fyrst kemur heiti athugasemdar sjálfrar, þá skýring hennar og að lokum ályktun starfshópsins.

3.1.1 Askja

Athugasemd: Að akstur á snjó við Öskju verði leyfður.

Skýring: Á fundi með hagsmunaaðilum að Nauthóli 3. maí 2011, kom fram í vinnuhópum beiðni um að tekið verði til athugunar hvort opna megi fyrir akstur á snjó við Öskju.

Ályktun: Ályktun starfshópsins er að það verði tekið til athugunar hvort ekki megi að skaðlausu opna fyrir vetrarakstur vélsleða.

3.1.2 Ákvörðunarvald þjóðgarðsvarða og lokanir vega

Athugasemd. Um starfssvið þjóðgarðsvarða og heimildir þeirra til lokunar vega.

Skýring. Aðilar hafa lýst áhyggjum af mögulegum órökstuddum vegalokunum sem geta haft áhrif á ferðaskipulag einstaklinga og ferðaþjónustufyrirtækja. Á hverju rekstrarsvæði Vatnajökulspjóðgarðs starfar þjóðgarðsvörður sem ráðinn er af stjórn Vatnajökulspjóðgarðs samkvæmt tillögu viðkomandi svæðisráðs. Hlutverk þjóðgarðsvarða er að annast daglegan rekstur og stjórn viðkomandi rekstrarsvæðis í umboði stjórnar. Þjóðgarðsvörður ber ábyrgð á fjárreiðum og reikningshaldi gagnvart stjórn Vatnajökulspjóðgarðs. Helstu verkefni þjóðgarðsvarðar eru:

- i. Að aðstoða svæðisráð við gerð tillögu að verndaráætlun fyrir viðkomandi rekstrarsvæði.
- ii. Að koma verndaráætlun þjóðgarðsins til framkvæmda innan þess fjárhagsramma sem viðkomandi rekstrarsvæði er ætlaður hverju sinni.
- iii. Að hafa eftirlit með því að farið sé eftir ákvæðum laga þessara og reglugerðar um Vatnajökulspjóðgarð og að ákvæði verndaráætlunar fyrir þjóðgarðinn séu virt.
- iv. Samstarf við stofnanir, sveitarfélög, landeigendur og aðra hagsmunaaðila um málefni þjóðgarðsins.
- v. Fræðsla um náttúruvernd á viðkomandi svæði og um Vatnajökulspjóðgarð.

Deilt hefur verið á sum ákvæði laga um Vatnajökulspjóðgarð. „Liggi landsvæði undir skemmdum og talið er nauðsynlegt að grípa til tafarlausra aðgerða getur viðkomandi þjóðgarðsvörður tekið ákvörðun um tímabundna lokun afmarkaðs svæðis fyrir umferð vélknúinna ökutækja. Ákvörðun þjóðgarðsvarðar um tímabundna lokun svæðis skal birt í B-deild Stjórnartíðinda og með öðrum áberandi hætti í dagblöðum og á vefsíðu þjóðgarðsins. Ákvæði laganna um akstur utan vega í Vatnajökulspjóðgarði ganga framur ákvæðum náttúruverndarlaga um sama efni og reglugerða sem settar eru samkvæmt þeim.” 1) Rg. 608/2008, sbr. 755/2009 og 764/2011.

Desember 2011

Einnig hefur verið deilt á að „Þjóðgarðsverðir, hver á sínu rekstrarsvæði, hafa eftirlit með því að virt séu ákvæði laga um þjóðgarðinn, og reglugerðar sem sett er samkvæmt þeim og verndaráætlunar fyrir Vatnajökulspjóðgarð. Þjóðgarðsverðir annast samskipti við lögreglu og önnur eftirlitsstjórnvöld vegna brota á lögum þessum og reglugerðum sem settar eru samkvæmt þeim. Heimilt er þjóðgarðsverði að loka þjóðgarðinum eða einstökum svæðum hans fyrirvaralaust ef hann telur að dvöl manna eða umferð geti spillt lífríki, jarðmyndunum eða landslagi eða ef hættuástand skapast í þjóðgarðinum vegna náttúruvár. Ákvarðanir sem teknar eru á grundvelli laga um þjóðgarðinn eru kæránlegar til ráðherra. Úrskurður ráðherra er endanlegur úrskurður á stjórnarsýslustigi.”

Ályktun. Af ákvæðum laga um Vatnajökulspjóðgarðs og reglugerðar settri samkvæmt þeim, er ljóst að þjóðgarðsvörður hefur vald til að grípa inn í ef um stórfellda náttúruvá er að ræða, svo og að loka þjóðgarðinum eða einstökum svæðum hans fyrirvaralaust ef hann telur að dvöl manna eða umferð geti spillt lífríki, jarðmyndunum eða landslagi. Þjóðgarðsvörður hefur eftirlit með því að farið sé að ákvörðunum stjórnar. Samráðshópurinn gerir ekki athugasemd við ákvarðana vald þjóðgarðsvaraða. Hins vegar er það ályktun starfshópsins að leggja það til við stjórn þjóðgarðsins að gerðar verði skýrar reglur um lokanir vega og/eða leiða og rök fyrir lokunum verði í samræmi við reglur þjóðgarðsins. Stjórn Vatnajökulspjóðgarðs þarf að fara yfir vinnureglur við lokun vega eða landsvæða. Ljóst þarf að vera hvenær vegi/slóða er lokað til lengri tíma og hvenær er um skammtímalokun að ræða.

3.1.3 Viðhald á stofnvegum og skyldar ábendingar

Athugasemd. Margvíslegar ábendingar og athugasemdir um vegakerfið í þjóðgarðinum, viðhald, merkingar, framsetningu á kortum og eins samgöngukerfið almennt. Sérstök athugasemd barst um veginn inn í Herðubreiðalindir og aðkomu að stærsta vaði leiðarinnar á Lindaá í Herðubreiðarlindum.

Skýring. Æskilegt er að fyrir hendi verði framkvæmdaáætlun um viðhald, merkingar og umferðarálag á samgöngukerfi Vatnajökulspjóðgarðs í heild sinni, framkvæmdaáætlun sem

Desember 2011

byggð er á og er rökstudd með rannsóknum. Greining þolmarka gæti orðið grundvöllur að stjórnþæki í skipulagi samgöngukerfis Vatnajökulspjóðgarðs og dreifingu umferðarlags. Merkingar þurfa jafnframt að vera eins skýrar og kostur er, til að mynda um hvar vöð eru.

Ályktun. Með aukinni umferð um þjóðgarðinn eykst nauðsyn á góðu skipulagi samgöngukerfis í heild, leiðakerfis og allrar umferðar. Starfshópurinn telur nauðsynlegt að fram fari rannsóknir á leiðum Vatnajökulspjóðgarðs með það fyrir augum að greina þolmörk hverrar leiðar þannig að hægt verði að móta ferli sem nýtist sem stjórnþæki fyrir yfirvöld þjóðgarðsins varðandi viðhald leiða, merkingar og skipulag umferðar um hvert svæði¹. Vöð eiga að vera merkt eins kyrfilega og kostur er.

3.1.4 Dyngjufjalladalur

Athugasemd: Styttingur við Dyngjufjöll ytri.

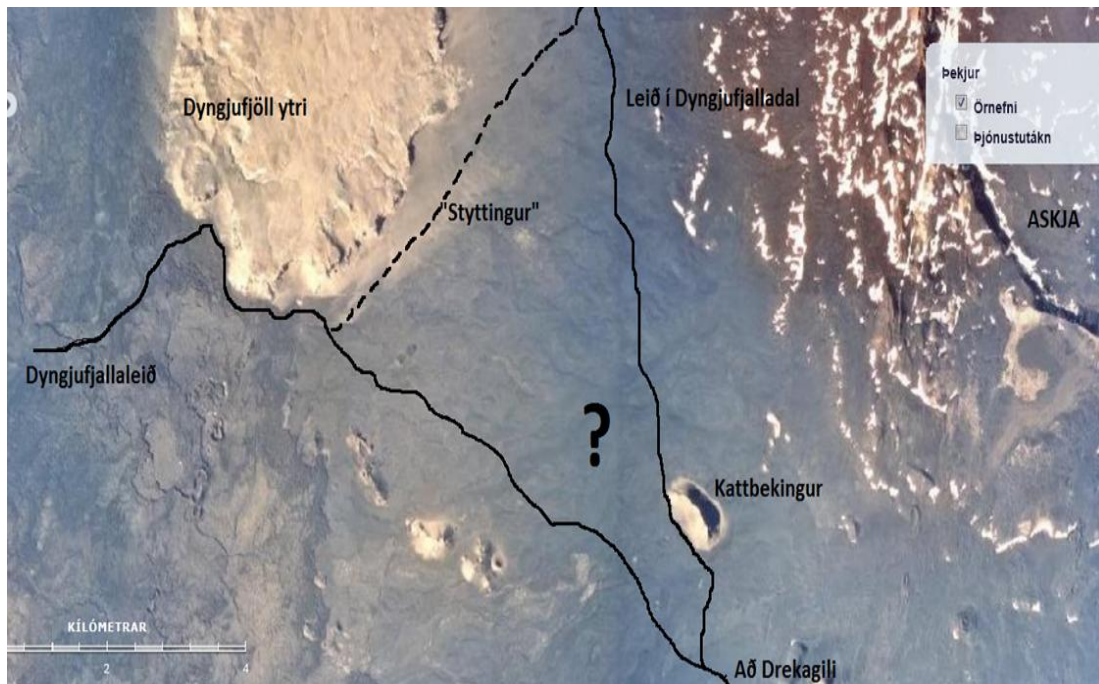
Skýring: Ákveða þarf hvort að styttingur við suðaustanverð Dyngjufjöll ytri eigi að halda sér eða ekki. Á síðast liðnum 10 árum hafa ferðalangar sem leið eiga úr Dyngjufjalladal vestur um Dyngjufjallaleið eða af Dyngjufjallaleið niður í Dyngjufjalladal, tekið að stytta sér leið við suð-austur hlíðar Dyngjufjalla ytri. Styttingurinn er ekki samþykktur sem vegur í verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs.

---

¹ Þessu til skýringar er bent á tvö verkefni. Annað er unnið á Umhverfissviði VSÓ, nánar tiltekið rannsóknir fyrir Vegagerðina sem miða að því að greina ferðamannavegi og flokka þá í þrjú flokka. Verkefnið er kallað Íslandsvegir. Afskrifturinn var m.a. nokkurs konar leiðbeiningarit fyrir „smávegagerð“. „Vinir Vatnajökuls“ hafa veitt styrki til rannsókna á gönguleiðum á hálendinu. Verkefnið er unnið hjá Líf- og umhverfisvísindasviði Háskóla Íslands („Þróun og hönnun ákvörðunarkerfis til uppbyggingar og stýringar sjálfbærrar ferðamennsku í friðlöndum stýrt af Rannveigu Ólafsdóttur landfræðingi). Síðustu sumur hafa verið gerðar rannsóknir á gönguleiðum á nokkrum fjölmennum ferðamannasvæðum. Rannsóknin hefur falið í sér ástandsgreiningu gönguleiða sem vonast er til að síðar leiði til skilgreiningu þolmarka. Með því að yfirfæra þær rannsóknaraðferðir á vegakerfið, mætti ástandsgreina og flokka vegakerfið og setja síðan fram rökstudda framkvæmdaáætlun út frá þolmörkum hverrar leiðar, um aðferðir við viðhald vega eftir vegflokkum, merkingar og stýringu á umferð í anda sjálfbærrar þróunar. Nánari upplýsingar um rannsóknir VSÓ má finna á slóðunum: <http://vso.is/islandsvegir/pdf/Slodir-halendis2010.pdf> <http://vso.is/islandsvegir/pdf/Skilgreining-ferdamannaleida-feb2009.pdf>. Nánari upplýsingar um rannsóknir Rannveigar Ólafsdóttur o.fl. má finna á slóðinni: http://www.hi.is/verkfraedi_og_natturuvisindasvid_deildir/lif_og_umhverfisvi_sindadeild/rannsoknir/rannsoknir_i_land_og_ferdamalafraedi.

Desember 2011

Ályktun: Starfshópurinn telur æskilegt er að valin verði ein leið en ekki er lagt mat á það hvar sú leið á að liggja. Taka verður meðal annars tillit til snjóalaga og fjölda farartækja á aðliggjandi leiðum og landslags. Starfshópurinn telur að æskilegt sé að vegurinn verði færður frá Kattbekingur og þá þarf bifreiðastæði þar sem hentugast er að gera gönguleið að fjallinu.

3.1.5 Esjufjöll

Athugasemd. Athugasemd barst varðandi sérreglur um Esjufjöll.

Skýring. Athugasemdin felst í því hvort það þurfi að endurskoða takmarkanir á aðgengi að svæðinu, en nú takmarkast það við ferðir sem hafa vísindalegt gildi.

Ályktun. Starfshópurinn telur ekki ástæðu til að breyta reglum og ákvæðum varðandi Esjufjöll í stjórnunar- og verndaráætlun. Það skal hins vegar áréttað að þörf virðist vera fyrir það að gefa út nánari skýringar hvað varðar aðgengi almennra ferðamanna um Esjufjöll.

3.1.6 Fræðsla, leiðrétting á legu vega og útgáfa korta

Athugasemdir. Athugasemd barst um að efla mætti almennt fræðslu og upplýsingagjöf um Vatnajökulspjóðgarð. Sem hluta af þessu var bent á að einstaka leiðir væru rangt staðsettar á kortum.

Skýring: Nauðsynlegt er að efla fræðslu og að nauðsyn beri til að leiðrétta leiðir sem eru rangt skráðar á kortum. Nefnd voru dæmi um leiðir bæði á Jökulheimasvæðinu og á austursvæðinu, til dæmis er ranglega sýnt hvar megi aka yfir Jökulsá á Fljótsdal (það er rétt neðan nýrrar stíflu/brúar). Þjóðgarðsmörk eru í einhverjum tilfellum rangt skráð á kortum.

Ályktun: Fræðsla um Vatnajökulspjóðgarðs er hluti af markmiðum með stofnun hans. Fræðsla ætti því að vera fyrirferðarmikil í starfsemi þjóðgarðsins. Góð heimasíða, vel stílfærð upplýsingaskilti á viðeigandi stöðum og ekki síst með því að beita landvörðum sem upplýsingagjöfum ætti að geta gegnt mikilvægu hlutverki í þessu sambandi. Fjölbreytt korta- og leiðarlýsingaútgáfa skiptir máli sömuleiðis og merkingar leiða fyrir alla hópa, gangandi, ríðandi. Æskilegt væri að erfiðleikastig hvernar leiðar yrði merkt með viðeigandi hætti. Hafa ber þó í huga að starfsemi Vatnajökulspjóðgarðs á þessu sviði er rétt að hefjast. Stjórnunar- og verndaráætlun er ætlað að vera lifandi skýrsla sem tekur breytingum í ljósi fenginnar reynslu. Ráðgert er meðal annars að í upplýsingaritum (ferðabókum) sem gefnar verða út, að gerð verði grein fyrir einstökum stöðum innan þjóðgarðsins. Í ágúst 2011 kom út ferðabók eftir Hjörleif Guttormsson, sem veitir heildaryfirlit yfir þjóðgarðinn. Við útgáfu þeirra korta sem komin eru út var vandað til upplýsinga, svo sem örnefna, gönguleiða og náttúrufarslýsinga. Vegir innan þjóðgarðsins eru skýrt dregnir, en ekki allir rétt teiknaðir. Jafnframt verður horft til þess að gefa út sérkort fyrir afmarkaða hópa með mismunandi nýtingu í huga, til að mynda fyrir hestamenn (þemakort).

3.1.7 Gildi almenningssamgangna

Athugasemd. Hverjir möguleikar almenningssamgangna innan Vatnajökulspjóðgarðs geti verið í næstu framtíð.

Skýring. Almenningsamgöngur með áætlunarbílum að eða innan þjóðgarðs eru enn sem komið er, ekki skipulagðar sérstaklega af þjóðgarðsyfirvöldum. Einkafyrirtæki hafa sinnt áætlunarferðum að Vatnajökulþjóðgarði en þó er mismunandi eftir svæðum hvort um heilsársþjónustu er að ræða. Í bígerð er að almenningssvagnar á vegum sveitarfélaganna ferðist um Suðurlandið frá Reykjavík að Hornafirði frá áramótum 2012. Lítið er um skipalagðar áætlunarferðir innan þjóðgarðsins, sama hvort er eftir hefðbundnum leiðum úr byggð inn í þjóðgarðinn eða milli staða í þjóðgarðinum sjálfum, þvert á hefðbundnar leiðir.

Ályktun. Ljóst er að með aukinni umferð um Vatnajökulspjóðgarð þarf að skilgreina akstursleiðir betur. Mögulegt er að áætlunarakstur um sumar akstursleiðir verði reknar af einkaaðilum með leyfi þjóðgarðsyfirvalda og gæti slík þjónusta einnig innifalið trúss á farangri ferðamanna. Allar rekstrarhugmyndir verða að miða að heilbrigðri samkeppni og sjálfbærni í alla staði ásamt því að skilgreina þarf þá rekstraraðila sem hafa aðgang að leiðum eða vegum innan þjóðgarðsins. Nauðsynlegt er að þróa kort sem sýnir mismunandi akstursleiðir og erfiðleikastuðla þeirra innan þjóðgarðsins á svipaðan hátt og gert er með göngu og skíðaleiðir. Einnig er mikilvægt að koma vel á framfæri þeim möguleikum sem til staðar eru í almenningssamgöngum bæði að þjóðgarðinum og innan hans.

3.1.8 Göngubrýr

Athugasemd. Að auðvelda göngufólki ferðalög um þjóðgarðinn og skapa tengimöguleika við önnur svæði með uppsetningu göngubrúa. Í því samhengi er í athugasemd minnst á árnar Skaftá, Tungná, Sylgju, Sveðju, Köldukvísl, og Skjálfandafljót.

Skýring. Þegar settar eru upp ferðaleiðir fyrir göngufólk þarf uppbygging brúa að fara fram. Bæði eru slíkar framkvæmdir hvetjandi og auka öryggi ferðafólks. Göngubrýr geta hvort

Desember 2011

heldur sem er verið varanlegar brýr eða léttar og færanlegar brýr. Með því er hægt að byggja upp sumar og/eða vetrarleiðir.

Ályktun: Hópurinn telur farsælt að vandað sé til uppbyggingar gönguleiða almennt þannig að hver leið fyrir sig verði fullunnin áður en hugað er að þeirri næstu. Göngubrýr séu hluti af gerð gönguleiðarinnar. Uppbygging af þessu tagi er litin jákvæðum augum. Merking göngubrúa á kortum ásamt flokkun gönguleiða eftir erfiðleikastigi er nauðsynleg.

3.1.9 Hestar í Vatnajökulspjóðgarði

Athugasemd. Hestamenn gerðu athugasemd við takmarkað aðgengi hestamanna í Vatnajökulspjóðgarði, fjölda reiðleiða innan þjóðgarðsins, takmarkanir á fjölda hesta í ferðahóp og fáar reiðleiðir utan vegakerfis. Jafnframt var sett fram athugasemd um bann á umferð hestamanna um Vonarskarð (sjá umfjöllun um Vonarskarð). Auk þess var beðið um tengingu úr þjóðgarðinum yfir í Lónsöræfi. Þá barst ósk um að þjóðgarðsverðir gæti heimilað smærri hópum, til dæmis fimm reiðmönnum eða færri, sem ekki eru með rekstur, að ferðast utan merktra reiðleiða eða gatna á ákveðnum svæðum. Hestamenn óska eftir virku samráði og samstarfi milli stjórnar Landssambands hestamanna (LH) og þjóðgarðsins varðandi umferð hestamanna og að LH taki þátt í miðlun upplýsinga reglana um hestaferðir í Vatnajökulspjóðgarði.

Skýring. Stjórnunar- og verndaráætlun þjóðgarðsins gerir ráð fyrir að hestahópar með fleiri en 20 hesta þurfi sérstakt leyfi þjóðgarðsvarða til að ferðast um þjóðgarðinn. Hestamönnum finnst sá fjöldi vera of lítill, sé eðli hestaferða haft í huga.

Ályktun: Ályktun starfshópsins er að rýmka megi reglur um takmörkun á fjölda hesta. Starfshópurinn telur eðlilegt að fjöldi hesta í hópi sé aukinn í 45 hesta, en þjóðgarðsverðir geti sett þrengri skilyrði fyrir ákveðnar leiðir eða víðari skilyrði fyrir aðrar. Starfshópurinn telur rétt að þjóðgarðsyfirvöld vinni í nánú samstarfi við stjórn LH að þessum málefnum, nýti sér sérþekkingu LH og tryggi flæði upplýsinga en LH getur gegnt mikilvægu hlutverki þar.

Desember 2011

Varðandi tengingu úr Þjóðgarðinum yfir í Lónsöræfi, þá leggur starfshópurinn til að hestamenn skoði álitlega legu reiðleiðarinnar í samstarfi við Þjóðgarðsyfirvöld og sveitastjórnir viðkomandi svæðis. Í framhaldi geta hestamenn farið fram á tenginguna sem nýja leið, samanber ákvæði verndaráætlunar þar að lútandi. Starfshópurinn telur nauðsynlegt að miðlun upplýsinga til hestamanna og samstarf LH við Þjóðgarðsyfirvöld verði vel skilgreind og ferlar umsókna um ferðir sem þurfa leyfi Þjóðgarðsvarðar (til dæmis fyrir stærri ferðahópa) verði skýrir. Starfshópurinn leggur til að Þjóðgarðsvörður geti mögulega heimilað ferðir fámennra hópa hestamanna utan skilgreindra reiðleiða.

3.1.10 Jökulsá á Fjöllum

Athugasemd. Fyrirspurn barst um það hvort hægt væri að flytja Jökulsá á Fjöllum í gamla farveg sinn.

Skýring. Að áin valdi vegaskemmdum í þeim farvegi sem hún rennur núna.

Ályktun. Starfshópur telur eðlilegt að þessari athugasemd sé beint til Vegagerðarinnar.

3.1.11 Merking aðkomuleiða á jökulhettuna

Athugasemd. Sýna þarf hvar mögulegt er að komast á jökulhettuna af þeim leiðum sem leyfilegt er að aka umhverfis jökul. Sem dæmi um þetta er nefnd aðkomuleið á Sylgjujökul við Hamarinn.

Skýring. Nauðsynlegt er að þeir sem fara um svæðið viti hvar mögulegt er að komast upp á jökulinn og ekki síður niður af honum ef ferðir eru til dæmis skipulagðar þvert yfir jökulhettuna.

Ályktun. Starfshópurinn leggur til að horft verði til alls svæðisins. Það þarf að ferla aðkomuleiðir svo þær komist inn á kort. Það þarf að koma fram við „aðalveg“ hvar beygt

Desember 2011

skal inn að jökli. Ljóst er að ekki er hægt að stíka í jöklurönd en merkingar eru þó skref í rétta átt. Merkja þarf leiðir við alla jökulsporða. Horfa ber til þess að merkingar og kynningar feli einnig í sér lýsingu á þeirri hættu sem felst í því að aka á og af jökli og á hvaða árstíma möguleikar eru á því. Þetta mál er í farvegi á vestursvæði Vatnajökulspjóðgarðs. Það er nauðsynlegt að hafa upplýsingar um þetta inni á kortum bæði út frá náttúruvernd svo og hættu. Starfshópur telur að þessa vinnu skuli vinna með Slysavarnarfélaginu Landsbjörgu, Jöklarannsóknarfélaginu og F4X4 þar sem öryggissjónarmið og auðveld aðkoma eru höfð að leiðarljósi.

3.1.12 Mengun

Athugasemd. Um mengun og mengunarhættu í Vatnajökulspjóðgarði.

Skýring: Athugasemd var um það hvort verið væri að safna upplýsingum um mengun bíla og hættu á mengun í Vatnajökulspjóðgarði.

Ályktun: Fyrir hendi er stefna í mengunarmálum þjóðgarðsins, *Umhverfisstjórnun í starfi Vatnajökulspjóðgarðs* og hana má finna á eftirfarandi slóð þjóðgarðsins: (<http://www.vatnajokulsthjodgardur.is/starfsemi/umhverfismal/umhverfisstjornun>). Þar segir meðal annars að á undanförunum árum hafi það fæst í vöxt að fyrirtæki og stofnanir innleiði umhverfisstjórnun (skipulagt umhverfisstarf) í starfsemi sinni. Slíkt starf hafi leitt til margs konar ávinnings svo sem betri nýtingar aðfanga, bættrar ímyndar, sparnaðar og ánægðara starfsfólks. Umhverfisstjórnun Vatnajökulspjóðgarðs feli í sér að unnið er skipulega með umhverfisþætti starfseminnar og að stöðugum umbótum í samræmi við umhverfisstefnu. Fyrsta skrefið í að innleiða umhverfisstjórnun er að vinna „umhverfisúttekt“ þar sem skilgreindir eru þýðingarmiklir umhverfisþættir í starfseminni. Á grundvelli úttektarinnar er mótuð umhverfisstefna og sett fram markmið og framkvæmdaáætlun fyrir umhverfisstarfið. Við mótun framtíðarsýnar fyrir Vatnajökulspjóðgarð hafa stjórn og hagsmunaaðilar lagt ríka áherslu á að þjóðgarðurinn verði til fyrirmyndar hvað varðar innra umhverfis- og gæðastarf. Samhliða vinnu við stjórnunar- og verndaráætlunina var unnin umhverfisúttekt á innra starfi Vatnajökulspjóðgarðs og nýttust niðurstöðurnar við þá mótun. Í umhverfisúttektinni voru

Desember 2011

kortlögð umhverfisáhrif í innra starfi Vatnajökulspjóðgarðs og rekstri honum tengdum auk þess sem mikilvægi umhverfisþáttanna metið. Niðurstöðurnar gefa skýra mynd af þýðingarmiklum umhverfisþáttum og hvaða aðgerðir eru mikilvægastar til að stuðla að vistvænum rekstri þjóðgarðsins. Þýðingarmiklir umhverfisþættir í rekstri Vatnajökulspjóðgarðs eru:

- Ferðir á vegum Vatnajökulspjóðgarðs
- Innkaup á þjónustu
- Úrgangsmál
- Frárennsli

Vatnajökulspjóðgarður starfar á grundvelli laga frá 2007. Unnið er að uppbyggingu rekstrarsvæða. Rekstur Vatnajökulspjóðgarðs er ekki umfangsmikill og að hluta til utan þjóðgarðs. Aðstaða innan þjóðgarðsins, bæði starfsmanna og gesta er að mestu leyti á hendi annarra en þjóðgarðsins sjálfs. Við úttektina var fyrst og fremst kannað með uppfyllingu krafna varðandi rekstur sjálfs Vatnajökulspjóðgarðs, í öðru lagi athugað með uppfyllingu krafna til rekstraraðila þar sem þjóðgarðurinn leigir aðstöðu og í þriðja lagi athugað með kröfur til annarra sem hafa yfir aðstöðu að ráða innan þjóðgarðsins. Úttektin náði ekki til krafna annarra rekstraraðila en að ofan eru nefndir, s.s. í ferðaþjónustu, né til krafna er varða vinnuvernd eða slyshættu og eldvarna. Þess í stað er vísað til yfirstandandi vinnu vegna forvarnaráætlunar Vatnajökulspjóðgarðs sem meðal annars tekur til vinnuverndar.

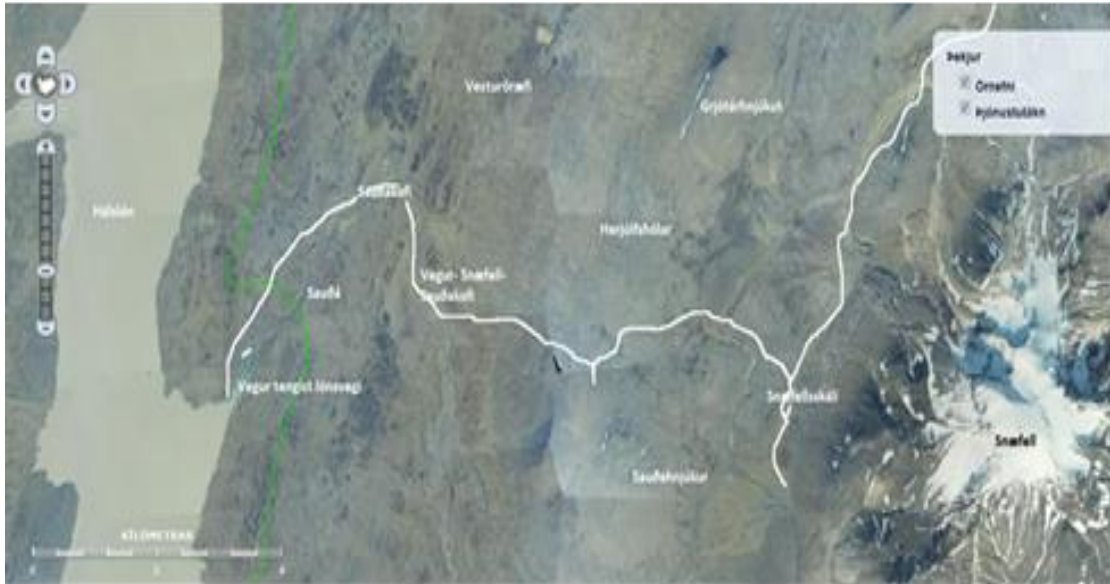
3.1.13 Sauðakofi

Athugasemdir: Aðkoma að Sauðakofa.

Skýring: Vegir að Sauðakofa eru í slæmu ásigkomulagi.

Ályktun: Starfshópurinn beinir því til stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs að vegur frá Lónsvegi Háslóns að Sauðakofa verði merktur og lagfærður, og athugað hvort skynsamlegt sé að finna veginum nýtt vegstæði.

Desember 2011

3.1.14 Skeiðará

Athugasemd. Athugasemd barst um að opna leið frá Skeiðarárbrú að útfalli Skeiðarár, vestan brúar.

Skýring. Ábendingin var sú að þarna væri skemmtilegur áningastaður fyrir ferðalanga.

Ályktun. Ökuleið er að bifreiðastæði nærri útfalli Skeiðarár en veglína er þó ekki endanlega ákveðin. Stjórn þjóðgarðsins mætti athuga hvort rétt væri að setja varanlega veglínu á þessum slóðum.

3.1.15 Snæfell

Athugasemd: Athugasemdin var um að opna veginn inn að Snæfelli og áfram inn að Vatnajökli fyrir á vorin og að vegurinn verði bættur með þeim hætti að hann verði þurr eða

Desember 2011

fær fyrir að vori meðal annars með því að lyfta honum upp úr krapalægðum þar sem þörf krefur.

Skýring: Ástæða þessara athugasemdar er sú að vilji er fyrir því hjá t.d. Íslenska Alpaklúbbnum, fjallaskíðamönnum og erlendum ferðamönnum að komast í snjó / á jökul á vorin. Ekki er verið að mæla með að settur verði uppbyggður vegur heldur fyllt upp í dýpstu lögðir. Á leiðinni inn að Snæfelli er stuttur kafli sem liggur lágt og er gjarnan krapur í honum sem lokar veginum og seinkar því að frost fari úr veginum. Aðrir kaflar vegarins eru hins vegar orðnir þurrir og góðir fyrir. Endurbætur, þar sem með þarf, myndu bæta aðgengi að jöklinum og möguleiki væri á að stunda ferðamennsku þar fyrir á vorin.

Ályktun: Starfshópurinn beinir þeim tilælum til stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs að farið verði í lagfæringar á þeim vegkafla sem um ræðir og ræsi og/eða gróf mól sett í veginn. Með því er aðgengi að jöklinum bætt og stuðlað að lengri ferðamannatíma á svæðinu. Þó er mælt til að athuganir verði gerðar á þolmörkum svæðisins og hvort náttúran þoli aukinn ágang svo snemma að vori.

3.1.16 Stikun

Athugasemdir. Ábending um að stikun leiða sé ábótavant.

Skýring. Markmið stikunar er afmörkun og leiðsögn. Þannig má með stikun skapa skýrar leiðir um svæði og stýra ferðafólki inn á vel afmarkaðar aksturs-, reið- eða gönguleiðir. Stikun er þá í senn leiðsögn inn á bestu leiðir á milli staða og eyðir óvissu um hvar skuli farið. Þetta leiðir til jákvæðrar upplifunar og aukins öryggis.

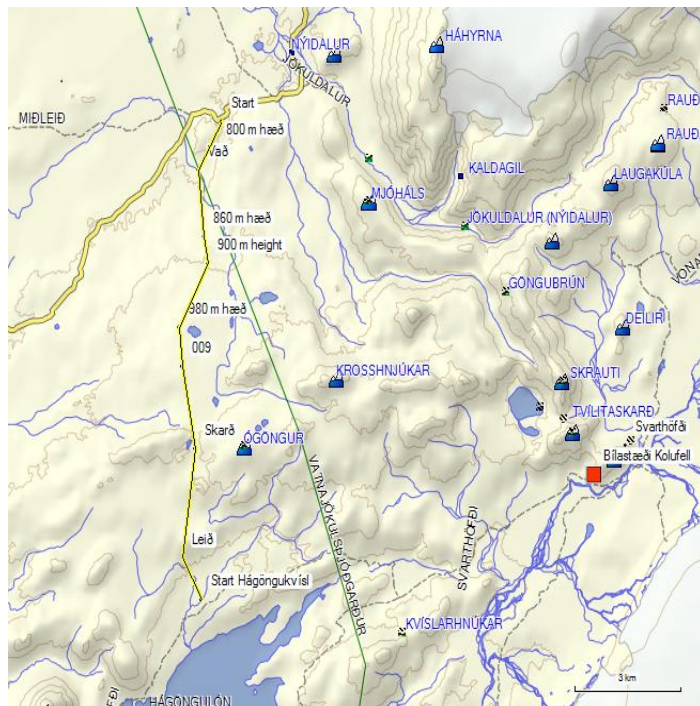
Ályktun. Starfshópurinn telur að allar aðal leiðir innan Vatnajökulspjóðgarðs skuli stika og samhliða því megi sinna merkingum leiða þannig að upplýst sé um fjarlægðir frá þjónustustöðvum. Stikun eykur öryggi og auðveldar samgöngur. Jafnframt stuðlar hún að náttúruvernd. Starfshópurinn telur sjálfsagt að skoðað verði víðtækt samstarf við hagsmunaaðila og áhugahópa um stikun og viðhald þeirra.

3.1.17 Styttingur á leiðinni Nýjidalur-Svarthöfði

Athugasemd. Stytting á ökuleið frá skála við Svarthöfða að skála við Nýjadal.

Skýring. Hugmyndir að þessari styttingu kom upp í gegnum umræðu um lokun Vonarskarðs fyrir öllum nema gangandi. Þessi leið styttir trússakstur um 60 – 80 km og gefur landvörðum möguleika á að komast fljótar yfir í sínum eftirlitsferðum.

Ályktun. Starfshópurinn leggur það til við stjórn Vatnajökulspjóðgarðs að kannaður verði fýsileiki á styttri leið frá Nýjadal að Svarthöfða óháð opnunartíma Vonarskarðs fyrir vélknúinni umferð. Ljóst er að stytting sem þessi hefur jákvæð áhrif á trúss með farangur ferðamanna á leið um Vonarskarð, þar sem leiðin styttist talsvert með tilheyrandi minnkun áhrifa af kolefnislosun bifreiða. Einnig eiga landverðir einfaldari aðkomu að Vonarskarði þar sem þeir eru staðsettir í Nýjadal. Hins vegar þarf að hafa í huga að framkvæmdir við nýja leið geta haft áhrif á víðerni og vistkerfi þess landsvæðis sem raskað er. Bent skal á að eins og núverandi hugmyndir eru um breytta legu vegslóðans er ljóst að aðeins mjög stuttur hluti hans félli innan marka þjóðgarðsins.

3.1.18 Svartárrög

Athugasemd: Vegur að upptökum Svartár.

Skýring: Athugasemdin beinist að því að færa bílastæði og veg á svæði Svartárbotna.

Ályktun: Í verndaráætlun er ekki vegur af aðalvegi á Dyngjusandi að Svartárbotnum sunnan Vaðöldu. Starfshópurinn leggur til að aðkoma að Svartárbotnum verð breytt þannig að hægt verði að komast nær Svarárbotnum um veg á svörtum sandinum að bílastæði sem gert yrði sunnan við botnana. Þaðan yrði gönguleið niður að upptökum Svartár.. Lagt er til að frá því bílastæði verði stíkaður vegur áfram suðaustur á melana sunnan Svartár að öðru bílaastæði við hraunjaðarinn vestan fossins Skínanda en þaðan verði gönguleið að fossinum. Myndin sýnir útfærslu á þessum hugmyndum starfshópsins, veg frá Dyngjusandi, bílastæði við Svartárbotna, gönguleið og akstursleið niður með Svartá, að bílastæði og þá gönguleið að Skínanda. Myndin sýnir útfærslu á þessum hugmyndum starfshópsins, veg frá Dyngjusandi, bílastæði við Svartárbotna, gönguleið og akstursleið niður með Svartá, að bílastæði og þá gönguleið að Skínanda.

Desember 2011

3.1.19 Takmörkun á akstri einkabíla / aukin notkun almenningsfarartækja

Athugasemd. Fyrirspurn barst um það hvort stefna stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs sé að auka umferð almenningsfarartækja á kostnað aksturs einkabíla.

Skýring. Spurt var hvort hugmyndir væru uppi um takmarkanir á akstri einkabíla í þjóðgarðinum en almenningsamgöngum yrði gert hærra undir höfði.

Ályktun. Starfshópurinn horfir jákvætt til almenningsamgangna en uppbygging þeirra á svæðinu er enn mjög takmörkuð og ferðamannafjöldi á svæðinu ber ekki tíðar ferðir almenningsvagna. Að svo stöddu er fjöldi einkabíla á svæðinu hóflegur og því ekki ástæða til að ræða frekari takmarkanir á umferð einkabíla, en veðurfar og núverandi vegakerfi þjóðgarðsins mynda.

3.1.20 Tjöldun

Athugasemd. Erindi barst um stefnu Vatnajökulspjóðgarðs varðandi tjöldun í þjóðgarðinum.

Skýring. Athugasemdin fól í sér að ákvæði verndaráætlunar um tjöldun bryti á almannarétti.

Ályktun. Starfshópurinn beinir þeim tilmælum til yfirvalda þjóðgarðsins að möguleikar til tjöldunar verði þróaðir og útfærðir í samræmi við útivistarmöguleika, umferð og samgöngur í þjóðgarðinum. Víðtækari möguleikar til tjöldunar geta virkað sem ódýr skammtímalausn á meðan unnið er í varanlegum, dýrari og tímafrekari úrlausnum varðandi gistingu. Starfshópur leggur til að settar verði skýrari reglur sem hafa sanngirni og jafnræðisreglu að leiðarljósi. Horfa má til ákvæða Náttúruverndarlaga, þar sem öllum er leyfð tjöldun þriggja tjalda til einnar nætur.

3.1.21 Tungnáröræfi

Athugasemd. Fækkun akstursleiða á svæðinu um Tungnáröræfi.

Skýring. Í stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs er lýst markmiði um að halda opnum leiðum að markverðum stöðum og það haft í huga að hafa opnar hringleiðir þar sem kostur er. Talið er að skoða þurfi nánar hvar nákvæmlega slóðar eru merktir í landslaginu og að fara þurfi vandlega yfir GPS mældar leiðir og leiðrétt það sem betur má fara.

Ályktun. Starfshópurinn beinir þeim tilmælum til stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs að hún taki upp nánara samráð við þá sem hafa ferðast mest um svæðið meðal annars þá sem taldir upp í kafla 1.1, yfirlit yfir helstu gögn (athugasemdir/skýrslur) sem starfshópurinn studdist við í starfi sínu. Starfshópurinn bendir á að svæðið er mjög víðfemt og að hafa skal í huga að fleiri staðir en nú þegar hafa fengið vegtengingu, kunna að þurfa sambærilega skoðun.

3.1.22 Veiðar

Athugasemd. Um veiðar í þjóðgarðinum.

Skýring. Aðgengi veiðimanna að svæðum í þjóðgarðinum.

Ályktun. Starfshópurinn telur að allir eigi sama rétt til umgengi í þjóðgarðinum og gilda eigi sömu samgöngureglur um ferðir veiðimanna og annarra ferðamanna um Vatnajökulspjóðgarð. Veiðar sem slíkar falla ekki undir verksvið starfshópsins um samgöngumál þjóðgarðsins.

3.1.23 Vegir innan og utan Vatnajökulspjóðgarðs

Athugasemd. Vegir sem liggja inn og út úr Vatnajökulspjóðgarði.

Skýring. Ferðaklúbburinn 4X4 – Eyjafjarðardeild - gerir athugasemd við umfjöllun í verndaráætluninni um vegi sem liggja utan þjóðgarðs.

Ályktun. Vinnuhópurinn getur ekki tekið afstöðu til leiða utan Vatnajökulspjóðgarðs.

3.1.24 Vikrafellsleið

Athugasemd. Gerð var athugasemd við lokun leiðarinnar í stjórnunar- og verndaráætlun.

Skýring. Á liðnum árum hefur myndast vegslóð norðan Dyngjufjalla. Vegslóðinn þar hefur þó ekki verið samþykktur eða grein gerð fyrir honum í aðalskipulagi viðkomandi sveitarfélags eða Svæðisskipulagi Miðhálandisins.

Starfshópurinn skiptist í þrjá hluta hvað varðar ályktun vegna Vikrafellsleiðar.

Ályktun A. Hluti af starfshópi (fulltrúi frjálsra félagasamtaka á sviði náttúru- og umhverfisverndar, fulltrúi Vatnajökulspjóðgarðs, fulltrúi Lands sambands hestamanna og tengiliður Náttúrufræðistofnunar) vill að ákvæði verndaráætlunar standi varðandi bann á vélvæddri umferð um Vikrafellsleið. Mikilvægt er út frá framtíðarmöguleikum þjóðgarðsins að horft sé til þess að víðerni hans haldi sér, en áhrif lokunar leiðarinnar á víðerni eru umtalsverð samkvæmt alþjóðlegum skilgreiningum.

Desember 2011

Ekki er gert ráð fyrir vegi um Vikrafellsleið á aðalskipulagi Skútustaðahrepps sem gildir til 2022, en allir vegir innan þjóðgarðsins hljóta að þurfa að fara í gegnum lögformlega aðalskipulagsmeðferð. Vikrafellsleið er ennfremur ekki á Svæðisskipulagi miðhálandis Íslands. Um árabíl hefur verið sterk hefð fyrir göngulandi á svæðinu og því nauðsynlegt að tryggja göngufólki áframhaldandi rými og frið. Ófullnægjandi heimildir eru af umferð norðan Dyngjufjalla og hvar nákvæmlega hafi verið ekið í þeim ferðum. Núverandi slóð hefur verið mjög fáfarin og markar lítið fyrir henni í umhverfinu, því má gera ráð fyrir að hún hverfi á fáeinum árum. Varðandi hestaumferð, þá liggur ekki fyrir ályktun hjá LH þess efnis að Vikrafellsleið sé mikilvæg eða hentug sem reiðleið. Hestamenn geta gert tillögur um reiðleið þar til þjóðgarðsyfirvalda ef vænleg þykir, sbr kafla um hestaumverð í þjóðgarðinum

Ályktun B. Annar hluti af starfshópi (fulltrúi félaga vélknúinnar umferðar, fulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga, fulltrúi Samtaka útivistarfélaga (Samút) og fulltrúi göngu og hjólreiðamann (frá Ferðafélagi Íslands)) telja að opna eigi Vikrafellsleið fyrir vélknúinni umferð og fyrir hestaumferð. Á Nauthólsfundinum kom fram nokkuð eindreginn vilji til að leiðin væri opin. Í svari Guðrúnar Maríu Valgeirsdóttur sveitarstjóra í Skútustaðahreppi við tölvupósti dags. 31. ágúst 2011, sem henni var sendur vegna málsins kemur fram að sveitarfélagið hefur ekki samþykkt formlega ályktun um að vegur norðan Dyngjufjalla skuli vera lokaður og sveitarfélagið hafi gert athugasemd við verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs vegna lokunarinnar og óskað eftir rökstuðningi.

Nokkurs misskilnings hefur gætt varðandi tilurð leiðarinnar. Leiðin var fyrst ekin á bílum fyrir 1960 að forgöngu Jóns Sigurgeirssonar frá Helluvaði og hefur síðan verið talsvert notuð m.a. af Ferðafélagi Akureyrar (FFA), Ferðafélaginu Hörg, Ferðaklúbbum 4x4 o.fl. Fyrsta auglýsta vinnu- og skemmtiferðin þar sem farið var um Vikrafellsleið var auglýst af FFA í dagblöðum 1961, 1965 voru tvær ferðir farnar á vegum FFA. Í Ferðum, blaði FFA, er árið 1977 fjallað um ferð sem farin var 1974. Eins má finna allnokkrar ferðir um Suðurárbotna og Dyngjufjöll auglýstar í ferðaáætlunum FFA síðustu áratugi. Ferðafélagið Hörgur fór þessa leið reglulega í skemmtiferðum 1985-1990 undir leiðsögn Björns Pálssonar. Eyjafjarðadeild Ferðaklúbbsins 4x4 hefur ennfremur skipulagt allnokkrar ferðir með leiðsögn um þessa leið

Desember 2011

síðustu ár. Allar þessar ferðir hafa verið farnar á vélknúnum ökutækjum ásamt því sem farið hefur verið í styttri og lengri gönguferðir út frá Vikrafellsleiðinni.

Í umsögn eins ferðalangs um Vikrafellsleið í ársriti FFA 1977 segir ”Þessi leið er einhver sú allra besta á öllu landinu til að aka um án þess að skemma náttúruperlur og leiðin afskaplega góð til að stoppa á og skoða náttúruna og einnig til að fara í lengri gönguferðir t.d. yfir Sigurðarskarð”. Vikrafellsleið er fyrst og síðast sumarleið og á henni er gríðarleg fegurð sem njóta má. Ýmsar jarðmyndanir má sjá frá slóðinni þannig að þeir sem eru illa gangfærir geta komist í nokkurs konar eldfjallagarð þó hreyfihamlaðir séu. Af bíslóðinni er stórfenglegt útsýni yfir Ódáðahraun og til Mývatnsfjalla, útsýni sem allir geta notið án tillits til líkamsburða. Víða á þessari leið er kjörið að staldra við, fá sér göngutúr og eiga þar góða fjölskyldudaga, en með lokun verður það Vikrafellssvæðið aðeins aðgengilegt harðasta göngufólki m.a. vegna vatnsskorts á svæðinu.

Er það mat okkar að ekkert hafi komið fram sem réttlætir lokun leiðarinnar, heldur þvert á móti ætti að hafa hana opna, í því samhengi er vert að benda á 2. gr. laga um Vatnajökulspjóðgarð segir m.a. “Auðvelda skal almenningi aðgengi að þjóðgarðinum eftir því sem unnt er án þess að náttúra hans spillist og veita fræðslu um náttúru, sögu og mannlíf svæðisins.” Að auki hefur verið bent á að leiðin norðan Dyngjufjalla er eina flóttaleiðin frá Dreka- og Öskjussvæði sem ekki myndi lokast við stórt flóð í Jökulsá á Fjöllum og því nauðsynlegt út frá almannahagsmunum og öryggissjónarmiðum að þessi leið sé þekkt og vel opin þegar á þarf að halda. Komið hefur fram í samtölum við forsvarsmenn Ferðaklúbbsins 4x4 að þeir eru tilbúnir til að stika og merkja leiðina á eigin kostnað. Er enn fremur lagt til að þessi vegur fari í lögbundið skipulagsferli.

C. Hluti starfshóps (fulltrúi ferðaþjónustunnar) tekur ekki afstöðu til þess hvort Vikrafellsleið eigi að vera opin eða lokað fyrir umferð en bendir jafnframt á að þörfina að gerð verði rannsókn á þolmörkum umferðar um svæðið, sambærileg þeirri sem lögð er til varðandi Vonarskarð.

Desember 2011

3.1.25 Vonarskarð

Athugasemd. Gerðar voru athugasemdir frá mörgum hagsmunaaðilum (sex vinnuhópum af sjö á Nauthólsfundi 3. maí 2011) um bann við akstri ökutækja og umferð ríðandi manna um Vonarskarð, í stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs.

Skýring. Vegi um Vonarskarð var í samþykktum Vatnajökulspjóðgarðs lokað fyrir öllum akstri og umferð ríðandi manna milli Gjóstu í norðri að Svarthöfða í suðri. Þar gilda þó samt sem áður almenn ákvæði um heimild til akstur á snjóugri og frosinni jörð. Á Nauthólsfundi 3. maí, 2011 komu fram hugmyndir um málamiðlun sem fælust í því að opna Vonarskarð fyrir vélknúinni umferð þegar líða tekur á haustið.

Ályktun. Starfshópurinn er sammála um nauðsyn þess að láta framkvæma hlutlausa vísindalega rannsókn á þolmörkum, náttúruverndargildi og útivistargildi Vonarskarðs sem tekur mið af markmiðum laga um þjóðgarðinn. Starfshópurinn er sammála um að beina því til stjórnar þjóðgarðsins að rannsóknin yrði sett í forgang með aukafjárveitingu en ekki sé tekið af núverandi fjárhagsáætlun um framlög til þjóðgarðsins. Nauðsynlegt er að rannsóknin hefjist ekki síðar en í byrjun árs 2012. Niðurstöður þeirrar rannsóknar yrðu undirstaða endanlegrar ákvörðunar um það hvernig skynsamlegast væri að haga umferð um í gegnum Vonarskarð í framtíðinni, jafnt gagnvart gangandi, akandi, ríðandi og hjólandi umferð. Rannsókn sem þessi þarf ekki að hafa áhrif á áætlanir um byggingu skála við Gjóstu og Svarthöfða. Starfshópurinn er þó ekki sammála núverandi akstursbann skuli standa óbreytt á meðan rannsókn fer fram. Því koma hér að neðan tvær ályktanir, A og B, sem eru ólíkar hvað leyfilega umferð á rannsóknartíma varðar. Ályktun þeirra sem ekki taka afstöðu til þessa er að finna í lið C.

A. Hluti starfshóps (fulltrúi frjálsra félagasamtaka á sviði náttúru- og umhverfisverndar, fulltrúi Vatnajökulspjóðgarðs, fulltrúi Landssambands hestamanna og tengiliður við Náttúrufræðistofnun) lítur svo á að takmarka skuli sem kostur er alla umferð um Vonarskarð á meðan rannsókn stendur, þó með fyrirvara um rannsóknarhagsmuni sem metnir verði af stjórnendum rannsóknarinnar. Á rannsóknartíma gildi samt sem áður almenn ákvæði verndaráætlunar um heimild til ferðalaga á snjóugri og frosinni jörð.

Desember 2011

B. Hluti starfshóps (fulltrúi félaga vélknúinnar umferðar, fulltrúi Sambands íslenskra sveitarfélaga, fulltrúi Samtaka útivistarfélaga (Samút) og fulltrúi göngu og hjólreiðamann (frá Ferðafélagi Íslands)) um samgöngur í Vatnajökulspjóðgarði, beinir því til stjórnar þjóðgarðsins að Vonarskarð skuli opið allri umferð eftir 1. september ár hvert fram til leysinga að vori á meðan rannsóknin stendur yfir. Vegur verði þá greinilega merktur gegnum skarðið og bílastæði afmarkað fyrir þá sem vilja staldra við og ganga um hverasvæðið og Snapadal. Að rannsókn lokinni verði haft samráð við hagsmunaaðila varðandi framtíðartilhögun umferðar um Vonarskarð.

C. Hluti starfshóps (fulltrúi ferðaþjónustunnar) tekur ekki afstöðu til þess hvort Vonarskarð skuli opið eða lokað fyrir umferð meðan rannsókn fer fram.

4 Tillaga að samráði til framtíðar

Starfshópurinn telur að samstarf þeirra hagsmunaaðila sem aðild hafa átt að starfshópnum hafi gengið vel og á því megi byggja til framtíðar litið. Þátttakendur í starfshópnum koma frá mjög ólíkum aðilum sem ekki hafa allir verið sátir við suma þætti í stjórnunar- og verndaráætlun Vatnajökulspjóðgarðs. Markmið með starfi starfshópsins var að gera tilraun til þess að sætta ólík sjónarmið og ná sameiginlegri niðurstöðu um sem flesta af þeim þáttum (athugasemdum) sem óeining hefur verið um.

Það er ljóst að tíma tekur fyrir aðila með ólíka hagsmuni að finna farveg til að starfa saman. Það skipulag sem starfshópur þessa verkefnis starfaði eftir er að skila góðri samstöðu um langflesta þætti sem til umræðna hafa verið / athugasemdir bárust um. Það er því ósk starfshópsins að til framtíðar horfi stjórn Vatnajökulspjóðgarðs til áþekks skipulags. Í því ljósi ætti að huga að samsetningu starfshóps sambærilega þeirri sem hér hefur verið unnið samkvæmt.

Lagt er til að slíkur samstarfshópur sé fyrir hendi á hverjum tíma, það er að segja hann verði ekki bara settur saman þegar erindi eða athugasemdir berast stjórn Vatnajökulspjóðgarð, heldur sé hann fyrir hendi á hverjum tíma og hagsmunaaðilar geti leitað beint til hans með erindi sínu. Starfshópurinn gæti til að mynda hist ársfjórðungslega eða tvisvar á ári og tekið fyrir bæði innsend erindi sem og mál sem falla til innan hópsins (hagsmunaaðila hans).

Rétt er að stjórn Vatnajökulspjóðgarðs opni fyrir starf starfshópsins með erindisbréfi þar sem fram komi skýring á hlutverki, markmiðum og öllu verklagi starfshópsins. Jafnframt er lagt til að fjármagn fylgi starfi starfshópsins, þannig að unnt sé að leggja í kostnað við öflun gagna, vettvangsferða og útlagðs kostnaðar, til dæmis vegna aksturs þeirra þátttakenda sem aka langar leiðir á fundi starfshópsins. Þátttaka í starfshópi sem þessum á að vera ólaunað starf, þó þau tilfelli geta vissulega verið fyrir hendi að sumir sinni hluta af launuðu starfi sínu sem þátttakendur í starfshópnum. Lagt er til að aðilar starfshópsins verði skipaðir til þriggja ára í senn. Það á að vera hlutverk viðkomandi hagsmunaaðila að tilnefna sinn fulltrúa í starfshópinn og ákveða hvort umbun komi fyrir.

5 Lokaorð

Starfshópurinn og bakhjarlar hans lýsa ánægju með þá ákvörðun Umhverfiráðuneytisins og stjórnar Vatnajökulspjóðgarðs að hefja það samráðsferli við hagsmunaaðila sem sett var af stað vorið 2011. Telur starfshópurinn að samráðsferli sem þetta hafi sannað gildi sitt, því að þegar ólíkir hagsmunir koma saman, sé nauðsynlegt að gefa aðilum tækifæri og tíma til þess að ráða ráðum sínum og komast sem næst sameiginlegri sýn og sameiginlegri ályktun um umdeild málefni. Starfshópurinn gerir sér þó ljóst að í máli sem þessu getur verið erfitt að koma böndum yfir niðurstöðu sem allir sættast á, þar sem hagsmunir rekast stundum á hvers annars horn. Ályktanir starfshópsins hér á undan sýna þó að í flestum málum er hægt að nálgast viðfangsefnin sameiginlega og að ná sátt, þó enginn nái öllum ítrustu kröfum sínum fram, enda það ekki raunhæft markmið.

Það er von starfshópsins að stjórn Vatnajökulspjóðgarðs líti jákvæðum augum þær ályktanir sem hópurinn hefur sett fram. Í sumum tilfellum er um almenna og sjálfsagða þætti að ræða, sem líklegt verður að teljast að stjórn þjóðgarðsins horfi til í næstu framtíð. Aðrar ályktanir kalla á endurskoðun og endurmat fyrri ákvarðana. Starfshópurinn leggur til hlutlausa rannsókn á aðstæðum í Vonarskarði. En það má horfa til fleiri staði innan þjóðgarðsins sem nauðsynlegt er að rannsaka, hið minnsta þolmörk þeirra, þannig að grundvallar gögn fáiast sem ákvarðanir um umferð hvíla á. Rannsóknin hvað Vonarskarð varðar getur ef til vill orðið til viðmiðunar við rannsóknir á öðrum svæðum. Vonarskarð er ólíkt þeim svæðum þar sem þolmarkarannsóknir hafa farið fram að því leyti að Vonarskarð er enn tiltölulega óraskað miðað við þau fjölsóttu ferðamannasvæði sem rannsökuð hafa verið frá því sjónarhorni til þessa. Þessi sérstaða rannsóknarsvæðisins gæti aukið möguleika til markvissari ákvarðanatöku í ljósi samanburðar og nýja möguleika til vöktunar og eftirfylgni.

Það er von starfshópsins að stjórn Vatnajökulspjóðgarðs geri það opinbert með hvaða hætti hún muni taka á ályktunum þessarar skýrslu starfshópsins. Það er jafnframt mikilvægt að ljóst verði hvernig stjórnin hyggst koma á framfæri mögulegu endurmati á stjórnunar- og verndaráætluninni.

Það er enn fremur von starfshópsins að til framtíðar verði samráð sem þetta haft að leiðarljósi þegar kemur að því að taka ákvarðanir um samgöngumál Vatnajökulspjóðgarðs.

Desember 2011

Stjórnunar- og verndaráætlunin er sögð vera „lifandi plagg“ og því ætti að vera sjálfsagt að hafa helstu hagsmunaaðila með í ráðum á hverjum tíma. Þátttakendur í þessu samstarfi finna ekki annað en að þeir og aðrir frá hagsmunaaðilum verkefnisins séu reiðubúnir til þess að leggja á sig vinnu við samstarf, þótt það útheimti talsvert vinnuframlag og tíma þátttakenda, rétt eins og raunin hefur orðið í þessu samráðsverkefni.